

Karácsonyi és újévi anzikszok

■ Mintegy másfél századdal ezelőtt, amikor az ipari forradalom műhelyében: Nagy-Britanniában Henry Cole postára adta karácsonyi – képes – üdvözlőlapját, új grafikai alkotói területet született meg. Természetesen nem volt előzmények nélküli, de a postai kézbesítéssel és a szabványformával új típust indított máig tartó útjára. Az idő során sokféle változat jött létre belőle a kézi rajzoktól az iparilag előállított képeslapokon át a hangzó, zenével kísért üdvözlőtekig. Lényegük azonban közös e küldeményeknek: megemlékezés, együttes örvendezés az ünnepek alkalmából, és jókívánságok az elkövetkező időre.

Az egyes népek és az egyes emberek mindezt eltérő módon teszik nemzeti, vallási hagyományaik és egyéni kultúrájuk szerint, különféle stílusban és színvonalon. A küldemények így nemcsak az ünnepekről és a megemlékezésről szólnak, de beszédek feladójukról és többféleképpen üzennek címzettjüknek. Al-

Fotó: Friedrich Krizstina

Soon Hyuk Lee
újévi üdvözlőlapja /
New Year greeting card
from Soon Hyuk Lee
[1992] *papír, offset /*
paper, offset
[12,8x18,5 cm]

Hegyi Ibolya:
Üdvözlőlap /
Ibolya Hegyi:
Greeting card
[2013] *papír, zselés*
toll, fémszál / paper,
gel pen, metal thread
[7x20,9 cm]

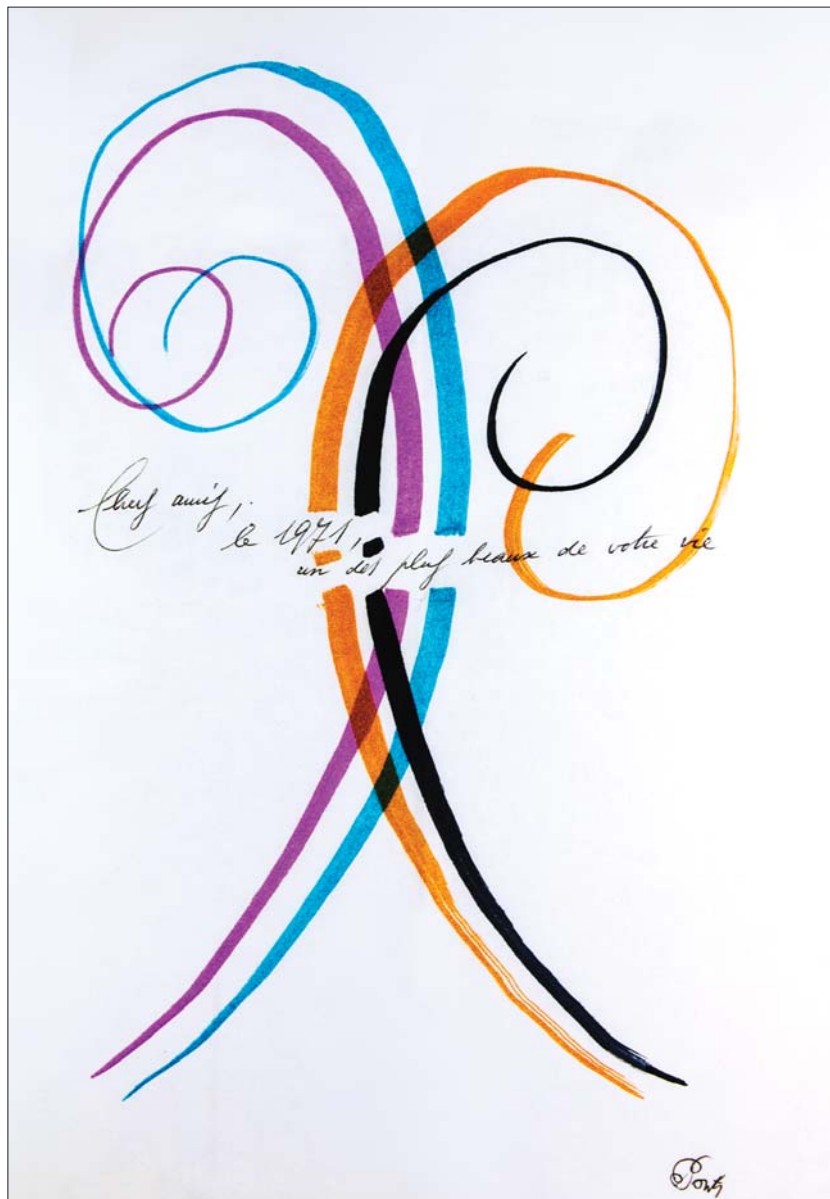
Fotó: Friedrich Krizstina

**Zofia Szydlowska üdvözlőlapja /
Greeting card from Zofia Szydlowska**
[1967] *papír; kivágásos díszítés /
paper; scallop* [13,8x9,8 cm]

kalmasak az ünnepek megidézésére épp úgy, mint küldőjük révén közös élményeik felidézésére; megőrizhető üzenetek a múltból tárgyi, vizuális értékeik révén is. Így őrzök magam is néhányat közülük emlékezőként és művészi kvalitásuk alapján egyaránt; jó kézbe venni őket az ünnepek alkalmával.

A legkorábbiak közül valók Gio Ponti, a sokoldalú 20. századi olasz építész, tárgytervező, író, festő és nem utolsósorban a múlt század első negyedétől máig élő *Domus* folyóirat alapítójának rajzos üdvözletei. A hatvanas évek végétől – haláláig – érkeztek a nove-

**Gio Ponti: Rajzos üdvözet /
Gio Ponti: Greeting card with drawing**
[1971] *papír; filctoll /
paper; felt pen* [20,8x29,8 cm]

cento jegyében fogant, de hosszú élete vége felé a késő modern kompozíciós sajátosságait is mutató – A4-es méretű, képeslapformára hajtogatott – finom vonalú rajzok. Elővéve mindenkor felidézük az 1968 gyönyö-

rú őszen, milánói stúdiójában megismert idős, törekény mestert; egész munkásságát korai iparművészeti tárgyaitól a *Pirelli toronyház*ig, és mindezek mögött meglévő őszinte érdeklődését kultúránk iránt.

A hatvanas évek második feléből való az a kézműves-népi jellegű, de korántsem ennyire személyes hangú lap is, amelyet Varsóból, Zofia Szydłowska, a Lengyel Formatervezési Tanács csodálatos elnök asszonya küldött 1967 karácsonyára. A *Lad* hagyományait, a nemzeti karaktert mindvégig érzékenyen őrző lengyel formatervezés ez idei tárgyai is épp úgy felsejlenek mögüle, mint a kelet-közép-európai régióba tartozó országok formatervezési intézményei tanácskozásának karácsony előtti, felejthetetlen búcsúhangulata.

Számos szép és emlékezetes, egyedi és ipari előállítású üdvözlőlap jött még az évtizedek során New Yorkból és Glasgownól, Párizsból és Szöulből, Tokióból és Kolozsvárról, olykor újra meg újra. Némelyik intézménye magas minőségét hirdeti elsősorban – feladója kitüntető figyelmére is, mások egyéni alkotóikról beszélnek inkább. Ki így, ki úgy éli meg az ünnepek örömet, és osztja meg érzéseit barátaival. Mindazonáltal napjainkra sajnálatosan megfogyatkozott a számuk. Felváltották őket az új kommunikációs technika kínálta lehetőségek: e-mailek képpel és kép nélkül, valamint a még jellegzetesebb sms-ek, amelyek gyorsak, célszerűek, de személytelenek a szívélenségük ellenére is.

Mindig vannak azonban szívet melengető kivételek, hagyományörzők és új hagyományt teremtők. Évről évre örömmel várom és kapom kézhez Hegyi Ibolya műves, ünnepi üzeneteit. A kitűnő kárpitművész gonddal készített ünnepköszöntő munkái Gio Ponti ihletett rajzai mellé illeszthetők; a megkülönböztető egyedi formára hajtogatott-vágott finom színhangulatú levélpapírból alkotott üdvözlőlapok – egy-egy leheletfinom fémszállal átkötve-díszítve – síkból térbe forduló filigrán műtárgyak.

ERNYEY GYULA
designtörténész

Gio Ponti: Rajzos üdvözet /
Gio Ponti: Greeting card with drawing
[1972] papír, filctoll / paper, felt pen
[20,8x29,6 cm]

